

Kirkollisen avioliittoon vihkimisen edellytykset Paikallisekumeeninen foorumi 2018-10-05

Adventtikirkko

Periaatteessa adventtikirkossa vihitään pari vain silloin, kun molemmat vihittävistä kuuluvat adventtiseurakuntaan. Poikkeuksia tehdään silloin, kun toinen osapuoli kuuluu johonkin toiseen seurakuntaan ja hänen seurakuntansa ”antaa suostumuksensa” eli vihkiminen tapahtuu ko. seurakunnan hyväksynnällä.

Adventtiseurakuntaan kuuluvilta vihittäviltä edellytetään seurakunnan jäsenyys, ei muuta. Vihkimisen edellytysten arvioinnissa on jätetty paljon vastuuta vihkijälle hänen arvioidessaan tilannetta. Avioliittoon ei vihitä samaa sukupuolta olevia pareja.

Anglikaaninen kirkko

Avioliitto solmitaan Suomen lainsäädäntöä noudattaen. Avioliittoon vihittävien tulee esittää todistus toimitetusta avioliiton esteiden tutkinnasta vihkivälle papille hyvissä ajoin ennen toivottua vihkipäivää. Kaikki, joilla on esittää todistus toimitetusta avioliiton esteiden tutkimisesta, ja joilla on mahdollisuus osoittaa yhteys Suomen anglikaaniseen kirkkoon joko asumisen tai seurakunnan toimintaan osallistumisen kautta, ovat oikeutettuja kristilliseen avioliittoon vihkimiseen riippumatta siitä, onko heitä kastettu.

Papin tehtävänä on huolehtia, että avioliittoon aikova kihlapari ymmärtää avioliiton merkityksen ja Englannin kirkon opetuksen avioliiton pyhydestä ja merkityksestä yhden miehen ja yhden naisen elinikäisenä liittona. Jos jompikumpi kihlaparista on aikaisemmin eronnut ja edellinen puoliso on vielä elossa, tulee papin tiedustella asiasta ja tehdä päätös vihkimisestä.

Ennen avioliiton solmimista luetaan kuulutukset seurakunnan pääjumalanpalveluksessa kolmena sunnuntaina ennen avioliittoon vihkimistä. Kihlaparin tulee olla yhdessä paikalla anomassa kuulutusten lukemista. Tämä ehto rajoittaa vihkimisen tapahtuvaksi aikaisintaan noin neljä viikkoa siitä, kun pari on ensimmäisen kerran ollut yhteydessä pappiin. Kuulutukset sisältävät avioliittoon aikovien nimet, kotipaikan, kehotuksen mahdollisten esteiden ilmoittamisesta ja rukouksen. Avioliittoon vihkiminen alkaa kysymyksillä parille ja seurakunnalle mahdollisista esteistä.

Vihkimisen tulee tapahtua kirkossa, kappelissa tai muuten soveliaassa paikassa. Vihkipaikan tulee olla periaatteessa myös muiden parien käytettävissä tulevaisuudessa. Vihkimisen on tapahduttava kello 8–18 välisenä aikana.

Baptistikirkko

Suomen Baptistikirkon säännöt vihkimisestä eivät määrittele erikseen vihittävien kirkollista taustaa: ”Avioliitto on miehen ja naisen välinen liitto. Vihittäessä ja siunattaessa on otettava huomioon kristillinen hyvä tapa. Avioliiton solmimisessa noudatettakoon Suomen lakia sekä yhdyskuntakokouksen ja hallituksen asiassa antamia päätöksiä. Vihkimisen saa toimittaa henkilö, jolle yhdyskunnan hallitus siihen antaa oikeuden. Vihkimisoikeuden omaavalla on oikeus kieltäytyä omantunnon syistä vihkimästä eronneita.”

Pääsääntöisesti vihitään Suomen Baptistikirkon omia jäseniä avioliittoon. Pastorit ovat vihkineet myös siviilirekisteriin kuuluneita jäseniä (yleensä uskovana kastettuja), jotka eivät ole Baptistikirkon virallisia

jäseniä. Baptistikirkkoon ja luterilaiseen seurakuntaan kuuluvia jäseniä on vihitty ekumeeniseen avioliittoon. Samoin baptisteja, helluntailaisia ja vapaakirkollisia on vihitty yhteiseen avioliittoon.

Evankelis-luterilainen kirkko

Kirkollisen avioliittoon vihkimisen edellytyksenä on, että vihittävät ovat rippikoulun käyneitä Suomen ev.-lut. kirkon jäseniä. Vihkiminen on mahdollista myös silloin, kun toinen kihlakumppani on Suomen ev.-lut. kirkon rippikoulun käynyt jäsen ja toinen kuuluu johonkin kristilliseen kirkkoon tai yhteisöön. Solmitun avioliiton kirkollinen siunaaminen voidaan toimittaa silloinkin, kun kumpikaan aviopuolisoista ei ole minkään kirkon jäsen. Sekä avioliittoon vihkimisen että kirkollisen siunaamisen edellytyksenä on, että on kyse miehen ja naisen välisestä avioliitosta.

Avioliittoon vihkimisen toimittaa pappi, jolla on pappisoikeudet Suomen ev.-lut. kirkossa.

Helluntaikirkko

Ainakin toisen vihittävistä tulee kuulua Helluntaikirkon jäsen seurakuntaan ja toiseltakin osapuolelta edellytetään tunnustautumista kristilliseen uskoon.

Seurakunnissa on käytössä myös avioliittoon siunaaminen, jolloin vihkipari hoitaa maistraatissa virallisen vihkimisen, ja seurakunnassa pastori tai muu vihkiparin toivoma henkilö suorittaa avioliittoon siunaamisen.

Suomen Helluntaikirkossa on käytössä työntekijän valtakirja, johon vihkimisoikeudet on sidottu. Pääsääntöisesti vihki-oikeudet haetaan niille, joilla on pastoriin valtakirja. Tarvittaessa voidaan hakea vihkimisoikeus myös niille, joilla on seurakuntatyöntekijän tai nuorisotyöntekijän valtakirja. Avioliittoon siunaajana toimii yleensä pastori, mutta myös seurakunnan vanhimmat hoitavat näitä tehtäviä.

Katolinen kirkko

Avioliiton ensisijaiset osapuolet ovat mies ja nainen, jotka on kastettu, jotka ovat vapaat solmimaan avioliiton ja jotka ilmaisevat vapaasti suostumuksensa.

Vihkimisessä pappi tai diakoni ottaa kirkon nimissä vastaan vihittävien suostumuksen ja antaa heille kirkon siunauksen. Kirkon viranhaltijan ja todistajien läsnäolo ilmaisee näkyvästi, että avioliitto on kirkollista todellisuutta. Tästä syystä kirkko normaalisti vaatii uskoviaan solmimaan avioliiton kirkollisessa muodossa. (Huom. jos solmitaan avioliitto eri muodossa, pätevyyttä varten täytyy pyytää lupa kirkolliselta auktoriteetilta!)

Katolilaisten ja kastettujen ei-katolilaisten välinen avioliitto tarvitsee – ollakseen luvallinen – nimenomaisen luvan kirkolliselta auktoriteetilta. Avioliitto katolilaisen ja kastamattoman välillä edellyttää erivapauden myöntämistä. Sekä lupa että erivapaus edellyttävät, että molemmat osapuolet tuntevat avioliiton olennaiset tavoitteet ja ominaisuudet ja etteivät he sulje niitä pois. Se edellyttää lisäksi, että katolinen osapuoli vahvistaa velvollisuutensa, jotka ei-katolinen osapuoli on saanut tietoonsa, säilyttää oma uskonsa ja turvata lasten kastaminen ja kasvattaminen katolisessa kirkossa.

Metodistikirkko

Metodistikirkon pastoreilla on vapaus päättää itsenäisesti, keitä he vihki-vät avioliittoon. Avioliittoon vihkimisen tulee tapahtua yhteiskunnan lain ja metodistikirkon kirkkojärjestyksen mukaisesti. Lähtökohtaisesti metodistikirkossa vihitään kristilliseen avioliittoon. Tämä tarkoittaa, että avioliittoon vihkiminen on jumalanpalvelukseen rinnastettava seurakunnan tilaisuus, jossa ilmaistaan usko Jumalaan ja palvotaan häntä. Lisäksi avioliittolupaus perustuu kasteliittoon, joka siinä vahvistetaan.

Metodistikirkon pastori voi kuitenkin vihkiä avioliittoon oman päätöksensä mukaisesti myös henkilöitä, jotka ovat eri kirkko- ja uskontokunnista ja jopa uskonnottomia. Tällöin toisen tai molempien avioon menevien taustayhteisö tulee ottaa huomioon avioliittoa solmiessa. Esimerkiksi toiseen uskontoon kuuluvaa tai uskonnotonta ei tule vaatia tunnustamaan kristillistä uskoa. Avioliiton vihkimisen suorittavan tulee olla myös yhteydessä toisen kirkko- tai uskontokunnan jäsenen papin tai vastaavan kanssa ja näin varmistaa, että myös hänen traditionsa tulee ilmi vihkitilaisuudessa.

Mikäli kumpikaan puoliso ei kuulu metodistikirkkoon tai muuten halua tunnustaa kristillistä uskoa, kannattaa pastorin suositella vihkiparille vaihtoehtoisia tapoja avioliiton solmimiseen, kuten siviilivihkimistä tai oman kirkon tai uskonpuheen vihkimistä.

Ortodoksinen kirkko

Suomen ortodoksisessa kirkossa avioliittoon vihkimisen edellytykset määräytyvät valtiollisen lainsäädännön ja kirkon kanonisen oikeuden perinteen mukaan. Yleiset avioliiton esteiden tutkinnassa tarkasteltavat edellytykset koskevat luonnollisesti myös ortodoksista vihkimistä, mutta niitten lisäksi kirkon perinne asettaa avioliitolle omat, tarkemmat edellytyksensä.

Ortodoksisessa kirkossa avioliittoon vihittävistä puolisoista vähintään toisen tulee kuulua ortodoksisen kirkkoon ja toisenkin tulee olla jonkin kristillisen kirkkokunnan kastettu jäsen. Mikäli toinen vihittävistä ei ole kristitty, avioliiton sakramenttia ei voida toimittaa, mutta sen sijaan voidaan toimittaa avioliiton siunaus eli rukouspalvelus avioliiton solmineitten puolesta. Sekä vihkimisen että siunaamisen kohdalla toisen aviopuolisoista tulee olla mies ja toisen nainen.

Lähisukulaisuuden osalta kirkollisen vihkimisen kriteerit ovat tiukemmat kuin maallinen lainsäädäntö edellyttää. Suoraan ylenevän ja alenevan polven perheenjäsenten ohella avioliittoon vihkiytyminen on kielletty myös serkusten välillä. Niin ikään lankoussuhde muodostaa avioliiton esteen. Lisäksi kummiuden katsotaan muodostavan vahvan hengellisen sukulaisuussuhteen, joka on este vihkimiselle niin kummien ja kummilasten kuin heidän vanhempiensa välillä.

Ortodoksisessa perinteessä henkilö voidaan tilanteen vaatiessa vihkiä kirkolliseen avioliittoon korkeintaan kolme kertaa, mutta kolmas avioero muodostaa ehdottoman avioesteen. Avioliittoon ei myöskään voida vihkiä jo aiemmin pappeuden johonkin asteeseen tai luostarielämään vihkiytyneitä henkilöitä. Näistä periaatteista voidaan poiketa ainoastaan piispan päätöksestä.

Vapaakirkko

Avioliittoon vihkiminen on toimitettava Vapaakirkon perinteen edellyttämällä tavalla miehen ja naisen välillä.

Vapaakirkolla on virallinen avioliittoon vihkimisoikeus, joka koskee kaikkia suomen kansalaisia riippumatta kirkkokunnasta. Vapaakirkolla ei ole vihkimisvelvollisuutta. Vapaakirkossa vihitään pääasiassa henkilöitä, joista molemmat kuuluvat Vapaakirkkoon sekä henkilöitä, joista toinen kuuluu Vapaakirkkoon ja toinen johonkin kristilliseen kirkkokuntaan tai väestörekisteriin. Vapaakirkossa voidaan myös vihkiä henkilöitä, joista kumpikaan ei kuulu Vapaakirkkoon. Henkilöt voivat olla toisen kirkon jäseniä tai ovat mihinkään kirkkoon kuulumattomia. Näissä tapauksissa henkilöt ovat tätä itse pyytäneet syystä tai toisesta. Toisten kirkkojen jäsenten vihkimiseen ei pyritä.